EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 07 30
COM(2024) 349 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Techninių priemonių reglamento įgyvendinimas (Reglamento (ES) 2019/1241 31 straipsnis)

Turinys

1. Įvadas 2

2. Reglamento įgyvendinimas 2
2.1. Pažangos siekiant tikslų vertinimas 3
2.2. Regioninis įgyvendinimas 3
2.2.1. Baltijos jūra 4
2.2.2. Vakarų vandenys 5
2.2.3. Šiaurės jūra 6
2.2.4. Vidužemio ir Juodoji jūros 6
2.3. Kiti įgyvendinimo klausimai 8
2.3.1. Įgyvendinimo taisyklės 8
2.3.2. Specializuotoji žvejyba 8

3. Inovacijos ir moksliniai tyrimai 9
3.1. ŽMTEK darbas 9
3.2. ICES rekomendacijos dėl naujoviškų žvejybos įrankių 10
3.3. Žvejyba moksliniais tikslais 11
3.4. Išlaidos inovacijoms 11

4. Išvados 13

1. ĮVADAS

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1241[1] (toliau – Reglamentas) 31 straipsnyje reikalaujama, kad Komisija kas trejus metus teiktų Reglamento įgyvendinimo ataskaitą.

Šioje ataskaitoje pateikiama Reglamento įgyvendinimo per pastaruosius trejus metus apžvalga ir remiamasi 2021 m. rugsėjo mėn. priimta pirmąja ataskaita[2], taip pat 2023 m. rugsėjo mėn. priimta naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaita[3]. Ši ataskaita parengta remiantis priemonėmis, kurių imtasi, ir mokslo pasiekimais, Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK) ir Tarptautinės jūrų tyrinėjimo tarybos (ICES) rekomendacijomis, taip pat valstybių narių, patariamųjų tarybų ir kitų viešose konsultacijose dalyvavusių suinteresuotųjų subjektų pateikta informacija (pridedama kaip šios ataskaitos I priedėlis). Joje taip pat apžvelgiamos mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje dedamos pastangos, galinčios padėti toliau siekti Reglamento tikslų.

2. REGLAMENTO ĮGYVENDINIMAS

Šiuo reglamentu siekiama padėti įgyvendinti bendros žuvininkystės politikos (BŽP) tikslus, apibrėžtus Reglamente (ES) Nr. 1380/2013 (toliau – BŽP reglamentas), ir padėti pasiekti gerą aplinkos būklę, kaip nustatyta aplinkos apsaugos teisės aktuose, kartu užtikrinant tinkamą pusiausvyrą tarp ekonominių, socialinių ir aplinkos apsaugos tikslų pagal BŽP. Taikant atitinkamas technines priemones vykdoma **žvejyba laikantis didžiausio galimo tausios žvejybos laimikio** (MSY) svariai prisidedama prie tvaresnės veiklos jūrose ir atsparaus bei konkurencingo žvejybos sektoriaus, kuriame gaminami kokybiški maisto produktai[4]. Taikant selektyvesnės ir labiau aplinką tausojančios žvejybos praktiką padedama padidinti tikslinių žuvų išteklių laimikį ir kartu sumažinti nepageidaujamą laimikį (priegaudą) bei poveikį pažeidžiamoms buveinėms.

Norint užtikrinti jūrų išteklių tvarumą, būtina **saugoti jūrų ekosistemas ir riboti žvejybos poveikį** joms. Techninėmis priemonėmis veiksmingai prisidedama prie aplinkos apsaugos teisės aktų tikslų įgyvendinimo. Jos parengtos ir reglamentuojamos siekiant apriboti poveikį pažeidžiamoms rūšims ir buveinėms, saugomoms pagal Paukščių ir Buveinių direktyvas, pavyzdžiui, „Natura 2000“ teritorijoms, ir sumažinti poveikį jūrų ekosistemoms, taip prisidedant prie Jūrų strategijos pagrindų direktyvos (JSPD) įgyvendinimo. Tai ypač svarbu atsižvelgiant į ES biologinės įvairovės strategijos[5] ir Jūrų veiksmų plano[6] tikslus.

---

[1] 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1241 dėl žuvininkystės išteklių išsaugojimo ir jūrų ekosistemų apsaugos taikant technines priemones, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1967/2006, (EB) Nr. 1224/2009 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1380/2013, (ES) 2016/1139, (ES) 2018/973, (ES) 2019/472 ir (ES) 2019/1022 ir panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 894/97, (EB) Nr. 850/98, (EB) Nr. 2549/2000, (EB) Nr. 254/2002, (EB) Nr. 812/2004 bei (EB) Nr. 2187/2005 (OL L 198, 2019 7 25, p. 105).

[2] Ataskaita https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0583 ir Komisijos tarnybų darbinis dokumentas https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD:2021:268:FIN.

[3] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52023DC0520.

[4] Žr. COM(2024) 235 *final*, Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai „Tausioji žvejyba Europos Sąjungoje: dabartinė padėtis ir 2025 m. orientyrai“.

[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A52020DC0380.

[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52023DC0102.

Į dabartinį reglamentą perkelti esami esminiai ankstesnių techninių reglamentų elementai ir Komisijai suteikta galimybė apibrėžti nuosekliam įgyvendinimui reikalingas priemones. Be to, Reglamente valstybės narės raginamos bendradarbiauti regioninėse grupėse ir nustatyti regioniniu požiūriu svarbias priemones, kurias Komisija gali priimti deleguotaisiais aktais, o valstybėms narėms suteikiama galimybė pačioms priimti savo vandenims ar laivynams skirtas nacionalines priemones.

Šis reglamentas yra svarbi priemonė, padedanti švelninti klimato ir biologinės įvairovės iššūkius, todėl jis labai svarbus įgyvendinant 2023 m. vasario mėn. priimtą Jūrų veiksmų planą, kuris yra 2030 m. ES biologinės įvairovės strategijos rezultatas ir priklauso Žuvininkystės dėl vandenynų dokumentų rinkiniui[7].

2.1. Pažangos siekiant tikslų vertinimas

Šioje ataskaitoje apžvelgiamas regioninis priemonių įgyvendinimas siekiant prisidėti prie Reglamento tikslų: optimizuoti išteklių naudojimo metodus, padėti kuo labiau sumažinti pažeidžiamų jūrų gyvūnų rūšių atsitiktinį laimikį ir neigiamą ekologinį žvejybos poveikį jūrų buveinėms, taikyti žvejybos valdymo priemones siekiant laikytis aplinkos apsaugos direktyvų[8].

Siekdamas įvertinti, ar **išteklių naudojimo modeliai** optimizuoti, 2020 m. ŽMTEK peržiūrėjo tinkamiausią naudotiną rodiklį. 2024 m. vasario mėn. jį papildė JRC[9], kuris išanalizavo 34 žuvų išteklius, atitinkančius Reglamente išvardytas rūšis. Iš šios analizės matyti, kad pastaruosius 20 metų bendras selektyvumas Atlanto vandenyne gerėjo. Vis dėlto 2021 m. šiek tiek mažiau nei pusės ICES įvertintų išteklių selektyvumas buvo geresnis (t. y. geresnė jauniklių apsauga) nei tas, kuris atitinka didžiausią subalansuotą laimikį esant dabartiniam mirtingumui dėl žvejybos. Kalbant apie Vidužemio jūrą, dviejų iš dešimties išteklių selektyvumas buvo geresnis nei didžiausias subalansuotas laimikis esant dabartiniam mirtingumui dėl žvejybos.

Konkretūs tikslai, susiję su aplinkos apsaugos teisės aktais, nustatyti Paukščių ir Buveinių direktyvose, kuriose numatyta speciali „Natura 2000“ teritorijų ir tam tikrų rūšių apsauga, taip pat nustatytos slenkstinės vertės, patvirtintos pagal Jūrų strategijos pagrindų direktyvą (JSPD). Pastaraisiais metais padaryta didelė pažanga nustatant tokias slenkstines vertes, ypač deskriptorius, pagal kuriuos nustatoma, ar **jūros dugno buveinių** aplinkos būklė yra gera[10]. JSPD slenkstinės vertės, susijusios su **pažeidžiamų jūrų gyvūnų rūšių atsitiktiniu laimikiu**, dar turi būti patvirtintos, todėl duomenų apie konkrečius šio tikslo uždavinius dar nėra.

Nors duomenų apie išmatuojamus uždavinius trūksta, mokslinėse rekomendacijose pateikiama aktuali informacija apie sudėtingą tam tikrų rūšių ir buveinių padėtį, taigi ir apie elementus, kurių reikia, kad būtų galima priimti konkrečias priemones.

2.2. Regioninis įgyvendinimas

Regioninis įgyvendinimas yra šio reglamento kertinis akmuo. Jo pažanga vyksta skirtingu greičiu ir lygiu, atsižvelgiant į kiekvieno jūros baseino poreikius ir aplinkybes. Priemonės gali būti priimamos

[7] https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/policy/common-fisheries-policy-cfp_lt.

[8] Reglamento (ES) 2019/1241 3 straipsnis.

[9] https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC137030.

[10] Slenkstinių verčių apžvalga pateikta Komisijos pranešime dėl slenkstinių verčių, nustatytų pagal Jūrų strategijos pagrindų direktyvą 2008/56/EB ir Komisijos sprendimą (ES) 2017/848 (COM(2024) 2078).

kaip nacionalinės priemonės arba kaip deleguotasis aktas, remiantis atitinkamų valstybių narių pateikta bendra rekomendacija.

Kalbant apie nacionalines priemones, visos valstybės narės informavo Komisiją apie priemonių, kurias turi įgyvendinti jų laivynai, kad pasiektų konkrečius tikslus vandenyse, į kuriuos jos turi suverenias teises arba kurie priklauso jų jurisdikcijai, priėmimą.

2023 m. rugsėjo mėn. ataskaitoje dėl naudojimosi Reglamente nurodytais deleguotaisiais įgaliojimais pabrėžta, kad laikotarpiu nuo 2019 m. rugpjūčio 14 d. iki 2023 m. birželio 30 d. buvo priimta 12 deleguotųjų aktų ir vieną buvo rengiamasi priimti. Nuo to laiko buvo priimti dar du deleguotieji aktai, taigi dabar iš viso priimta 14 deleguotųjų aktų, susijusių su įvairiomis priemonėmis.

Regioninio įgyvendinimo metodas, greitis ir turinys labai skiriasi dėl gana skirtingų aplinkybių ir iššūkių kiekviename jūros baseine, taip pat dėl regionalizavimo proceso masto ir galimybių. Pavyzdžiui, **Viduržemio ir Juodojoje jūrose** veiksmingiausia yra tai, kad priemones priima Bendroji Viduržemio jūros žvejybos komisija (GFCM), todėl jos taikomos visoms su šiomis jūromis besiribojančioms valstybėms, taip užtikrinant vienodas sąlygas. Todėl pagal BŽP reglamentą regionalizavimo poreikis ir galimybės jį taikyti yra riboti. Kai GFCM priemones reikėjo perkelti į nacionalinę teisę arba reikėjo jas papildyti, valstybės narės daugiausia rinkosi nacionalines priemones. Šiaurės jūros ir vakarų vandenų atžvilgiu padėtis skiriasi. Nors yra visos galimybės taikyti regionalizavimo principą, valstybės narės ir atitinkamos patariamosios tarybos palankiai vertina ES ir Jungtinės Karalystės vykdomą techninį darbą, susijusį su techninėmis priemonėmis.

Valstybių narių bendros rekomendacijos gali būti grindžiamos tiek BŽP reglamento 11 straipsniu, tiek Techninių priemonių reglamentu – jais abiem siekiama prisidėti prie BŽP tikslų, taigi ir prie aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimo ir, pavyzdžiui, apriboti žvejybos poveikį pažeidžiamoms jūrų buveinėms arba kuo labiau sumažinti pažeidžiamų rūšių priegaudą. Pastaruoju atveju Reglamente taip pat numatyta galimybė valstybėms narėms pateikti bendras rekomendacijas, kaip įgyvendinti poveikio švelninimo priemones pažeidžiamoms rūšims apsaugoti, kaip tai buvo padaryta dėl Baltijos jūros paprastųjų jūrų kiaulių apsaugos.

Be to, Reglamente numatyta speciali kai kurių I priede išvardytų žuvų rūšių apsauga, uždraudžiant žvejoti tas žuvis. Nors yra galimybė iš dalies pakeisti sąrašą ir įtraukti į jį papildomų rūšių, iki šiol to nebuvo padaryta.

Reaguodamos į konsultacijas, vykdytas rengiant šią ataskaitą, patariamosios tarybos pateikė išsamią informaciją apie šiuo ataskaitiniu laikotarpiu atliktą darbą, kad parodytų dalyvavimą ir įsipareigojimą tiek priimant savanoriškas priemones, tiek vykdant regionalizavimo procesą.

Kai kurie suinteresuotieji subjektai nurodė, kad regionalizavimas nevyksta tinkamu tempu, o kiti pabrėžė Reglamento sudėtingumą.

2.2.1. Baltijos jūra

Kalbant apie **selektyvumą**, dėl glaudaus valstybių narių ir Baltijos jūros patariamosios tarybos (BSAC) bendradarbiavimo netrukus bus pradėtas regioninis bendradarbiavimas selektyvių žvejybos įrankių srityje, siekiant iš esmės sumažinti Baltijos menkių priegaudą, ir deleguotojo akto bei susijusio įgyvendinimo akto priėmimas.

Pažeidžiamų rūšių priegaudos mažinimo srityje buvo tęsiamas darbas siekiant geriau apsaugoti Baltijos jūros paprastąsias jūrų kiaules (šiuo tikslu buvo pateiktos dvi bendros rekomendacijos), įskaitant papildomas kontrolės priemones. Taip pat svarstoma galimybė parengti rytinei Baltijos jūros daliai skirtas priemones, susijusias su draudimu žvejoti tikruoju laiku. Be to, kai kurios valstybės narės rengia priemones, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti tapimo ruonių grobiu ir sąveikos su žvejais poveikį,

ir ėmėsi savanoriškų priemonių, kad sumažintų žvejybos poveikį pažeidžiamoms rūšims. BSAC taip pat informavo, kad jos nariai žvejai individualiai dalyvauja mokslinių tyrimų projektuose.

Kalbant apie **didesnį indėlį, susijusį su aplinkos apsaugos tikslų įgyvendinimu ir jūros dugno buveinėmis**, Baltijos jūros regiono valstybės narės įgyvendina tam tikrus nacionalinius dugninės žvejybos ir statomųjų tinklų naudojimo „Natura 2000“ teritorijose apribojimus. Be to, kai kurios valstybės narės parengė bendrą rekomendaciją dėl jūros dugno apsaugos Vokietijos Baltijos jūros dalyje (deleguotasis aktas rengiamas remiantis bendra rekomendacija apsaugoti 6 saugomas jūrų teritorijas Vokietijos Baltijos jūros išskirtinėje ekonominėje zonoje (IEZ).

Šiuo metu valstybės narės rengia 2 bendras rekomendacijas, kuriose siūlomos maždaug 25-ių „Natura 2000“ teritorijų arba JSPD nurodytų teritorijų Šiaurės ir Baltijos jūrose išsaugojimo priemonės (trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais).

2.2.2. Vakarų vandenys

Siekdamos užtikrinti **selektyvumą**, valstybės narės įgyvendina priemones, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti atlantinių menkių priegaudą Keltų jūroje, ir, atsižvelgdamos į panašius rezultatus Šiaurės jūroje, diskutuoja dėl paprastųjų kalmarų žvejybos tinklo akių dydžio padidinimo (nuo 40 iki 80 arba 90 mm, atsižvelgiant į žvejybos rajoną). Deleguotaisiais aktais įgyvendinamos papildomos priemonės, kuriomis siekiama padidinti raudonpelekių pagelų apsaugą Biskajos įlankoje (padidinti mažiausi išteklių išsaugojimą užtikrinantys orientaciniai dydžiai ir nustatyti žvejybos draudimai).

Kalbant apie poreikį **kuo labiau sumažinti pažeidžiamų rūšių priegaudą Biskajos įlankoje**, 2021 m. Prancūzija ir Ispanija priėmė nacionalines paprastųjų delfinų apsaugos priemones, pagal kurias tam tikri traleriai Biskajos įlankoje naudoja akustinius atgrasomuosius prietaisus. Prancūzija ne tik naudoja traleriuose įrengtas akustines bujas, bet ir vis dažniau naudoja laive įrengtas kameras ir kitas stebėsenos priemones, kad pagerintų žinias apie delfinų populiaciją Biskajos įlankoje. Prancūzija taip pat rengia keletą projektų, susijusių su techninėmis priemonėmis, kuriomis siekiama išvengti delfinų priegaudos žiauniniais tinklais. Portugalija ir Ispanija, vykdydamos projektą „Cetambicion“, rengia technines poveikio švelninimo priemones, pavyzdžiui, žiauniniams tinklams skirtas akustines bujas[11].Vis dėlto reikia didesnės pažangos, nes priėmus regionines priemones visose teritorijose pagerėtų paprastųjų delfinų apsauga.

Valstybės narės taip pat organizuoja žvejybos pramonės atstovams skirtus kursus ir mokymus, kuriais siekiama padėti geriau suprasti ir atpažinti su tam tikra žvejyba siejamą priegaudą.

Kalbant apie būsimus pažeidžiamų rūšių apsaugos projektus, kelios valstybės narės dalyvauja projekte CIBBRiNA[12] ir įvairioje mokslinių tyrimų veikloje, kuria siekiama apsaugoti pažeidžiamų rūšių žuvis regioninių žvejybos valdymo organizacijų, pavyzdžiui, Tarptautinės Atlanto tunų apsaugos komisijos, valdomoje žvejyboje. Kai kurios valstybės narės taip pat pranešė apie projektą, pagal kurį bus atliekami deoksiribonukleorūgšties (DNR) tyrimai ir pasyvioji akustinė stebėsena.

Prisidėdamos prie **aplinkos apsaugos**, valstybės narės išplėtė dabartines saugomas jūrų teritorijas ir kartu su aplinkos apsaugos institucijomis rengia keleto tinklui „Natura 2000“ priklausančių saugomų jūrų teritorijų valdymo planus.

[11] https://www.cetambicion-project.eu/?lang=es.

[12] Finansuojama pagal programą LIFE, https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/project/LIFE22-NAT-NL-LIFE-CIBBRiNA-101114301/coordinated-development-and%E2%80%AFimplementation-of%E2%80%AFbest-practice-in%E2%80%AFbycatch%E2%80%AFreduction%E2%80%AFin-the%E2%80%AFnorth-atlantic-baltic-and-mediterranean-regions.

2.2.3. Šiaurės jūra

Šiaurės jūros regiono valstybės narės įgyvendino kelias **selektyvumo** priemones, kuriomis papildomos įpareigojimo iškrauti laimikį išimtys. Neseniai Komisija nustatė žvejybos draudimo atlantinių paltusų neršto piku laikotarpį[13]. Be to, valstybės narės savo laivynams taiko kitas priemones, kuriomis viršijamos šiuo metu galiojančios privalomos nuostatos (pavyzdžiui, flamandiškosios sekcijos naudojimas sijiniais tralais krevetes žvejojančiuose laivuose, papildoma bendro mėginių ėmimo programa rūšių, kurioms taikomos krevečių žvejybos kvotos, priegaudai stebėti).

Šiaurės jūros regiono valstybės narės pranešė apie kelias nacionalines priemones, kuriomis siekiama sumažinti **poveikį pažeidžiamoms rūšims**, pavyzdžiui, tam tikrame saugomų jūrų teritorijų rajone ir tam tikru laikotarpiu taikomas priemones arba tam tikrų žvejybos įrankių naudojimo apribojimą. Taip pat buvo pranešta apie didesnę stebėjimo aprėptį, kad būtų galima tikėtis tvirtų ir patikimų duomenų.

Šiaurės jūros regiono valstybės narės dalyvauja projekte CIBBRiNA (kuriame taip pat dalyvauja Ispanija, Lenkija ir Portugalija), kurio pagrindinis tikslas – sumažinti pažeidžiamų rūšių atsitiktinės priegaudos mirtingumą. Šis projektas pradėtas 2023 m. gruodžio mėn. ir bus vykdomas iki 2029 m.

Siekiant prisidėti prie **aplinkos apsaugos**, buvo priimti du deleguotieji aktai, grindžiami 5 bendromis rekomendacijomis, kuriose siūlomos 18-os „Natura 2000“ teritorijų arba Jūrų strategijos pagrindų direktyvoje nurodytų Šiaurės jūros teritorijų išsaugojimo priemonės: Deleguotasis reglamentas (ES) 2022/952 ir Deleguotasis reglamentas (ES) 2023/340.

Dabartinėse valstybių narių diskusijose daugiausia dėmesio skiriama keturioms bendroms rekomendacijoms. Vieną rekomendaciją dėl Dogerio bankos pateikė Vokietija ir Nyderlandai (ją ŽMTEK neseniai įvertino pavasario plenariniame posėdyje (PLEN 24-01)[14], kitą rekomendaciją dėl šešių saugomų jūrų teritorijų Nyderlandų Šiaurės jūros dalyje (Klaverio bankos, Pietų Dogerio bankos, Vidurinio Ustergrondeno, JSPD nurodyto Fryzų Fronto, Rudosios bankos ir Borkumo rifo seklumos) rengia Nyderlandai, vieną rekomendaciją dėl trijų valdymo rajonų Belgijos Šiaurės jūros dalyje rengia Belgija ir dar vieną rekomendaciją dėl penkių „Natura 2000“ teritorijų Šiaurės jūroje ir Skagerako sąsiauryje rengia Danija.

2.2.4. Viduržemio ir Juodoji jūros

Selektyvumo srityje valstybės narės, turinčios žvejybos interesų Juodojoje jūroje, įgyvendina Bendrosios Viduržemio jūros žvejybos komisijos (GFCM) lygmeniu priimtas priemones pagal GFCM rekomendacijas, įskaitant draudimą žvejoti tralais siekiant apsaugoti jauniklius ir vienagijų žiauninių tinklų naudojimą.

Viduržemio jūroje valstybės narės įgyvendino daug įvairių nacionalinių techninių priemonių verslinėms žuvų rūšims apsaugoti, pavyzdžiui, tam tikrame rajone ir tam tikru laikotarpiu taikomas priemones pagrindinių rūšių (europinių jūrinių lydekų, norveginių omarų) neršto rajonams apsaugoti, žvejybos dugniniais tralais apribojimus pagal GFCM rekomendacijas arba „WestMed“ daugiametį valdymo planą[15], griežtesnes taisykles dėl žvejybos įrankių specifikacijų (kai kurios valstybės narės naudoja

[13] Deleguotasis reglamentas (ES) 2024/1060 dėl atlantiniams paltusams skirtų techninių priemonių.

[14] ŽMTEK plenarinis posėdis 24-01.

[15] 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1022, kuriuo nustatomas daugiametis vakarų Viduržemio jūros demersinių išteklių žvejybos valdymo planas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 508/2014.

didesnio akių dydžio tinklus smulkiosioms pelaginėms žuvims žvejoti), draudimą naudoti skersines bei iškėlimo virves ir nurodymą, pagal kurį mažiausias tralo maišo ilgis turi būti 3 metrai.

2022–2024 m. valstybės narės pradėjo vykdyti bandymus, kuriais siekiama sukurti selektyvesnius ir efektyvesnius žvejybos įrankius; šie bandymai duos rezultatų kitu ataskaitiniu laikotarpiu. Šie tyrimai apima įvairių konfigūracijų demersinės žvejybos įrankių ir statomųjų tinklų akių dydžių bandymus arba net visiškai naujų naujoviškų žvejybos įrankių bandymus. Taip pat numatoma didinti stebėjimo aprėptį ir naudoti NES / AVSS kamerų teikiamą informaciją.

Kalbant apie **pažeidžiamas rūšis**, GFCM priėmė keletą rekomendacijų dėl banginių būrio gyvūnų, plokštėtažiaunių žuvų, jūrų paukščių ir vėžlių, bandomųjų projektų planavimo, poveikio švelninimo priemonių priėmimo ir regioninio veiksmų plano, skirto žvejybos ir pažeidžiamų rūšių sąveikai Vidužemio ir Juodojoje jūrose stebėti ir švelninti, priėmimo[16]. Šiuo planu siekiama sukurti tinkamas stebėsenos sistemas ir išbandyti pažeidžiamų rūšių atsitiktinio laimikio mažinimo priemones, kuriomis taip pat siekiama sumažinti jūrų megafaunos tapimo plėšrūnų grobiu, kai naudojami žvejybos įrankiai, atvejų skaičių.

Be to, Juodosios jūros regiono valstybės narės nustatė keletą nacionalinių priemonių, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti žvejybos poveikį paprastosioms jūrų kiaulėms, pavyzdžiui, paprastųjų otų žvejybai naudoti vienagijus žiauninius tinklus – šia priemone siekiama sumažinti banginių būrio gyvūnų priegaudą ir jos nuoseklus įgyvendinimas truko dvejus metus. Taip pat rengiamos informuotumo didinimo kampanijos, skirtos Juodosios jūros paprastųjų jūrų kiaulių apsaugai. Kelios saugomos jūrų teritorijos taip pat nustatomos nacionaliniuose vandenyse, kuriuose žiauninius tinklus naudoti paprastųjų otų žvejybai bus leidžiama tik tuo atveju, jei tokiuose tinkluose bus įrengtos akustinės bujos. Tačiau reikėtų pažymėti, kad visos priemonės, kuriomis siekiama šio tikslo, turėtų būti susietos su regioniniu kontekstu, visų pirma GFCM vykdomu darbu, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos su kitomis pakrantės šalimis.

Siekdamos apsaugoti pažeidžiamas rūšis Vidužemio jūroje, valstybės narės toliau priima nacionalinės teisės aktus, kad apsaugotų rūšis, kurioms kyla didesnė rizika, pavyzdžiui, balearines audronašas, įskaitant žvejybos valdymo priemones ir „Natura 2000“ teritorijų bei ZEPAS (specialios paukščių apsaugos teritorijų) nustatymą, ir šiuo metu rengia šioms teritorijoms skirtas valdymo priemones.

Papildydami GFCM ir valstybių narių priimtas priemones, suinteresuotieji subjektai ir valstybės narės dalyvauja informuotumo apie priegaudą didinimo projektuose, kuriais siekiama skleisti gerąją patirtį žvejams, parengti ir išversti priegaudos mažinimo gerosios patirties vadovus, išbandyti paukščių baidymo įtaisus (aitvarus ir plūdurus), atlikti paukščių baidymo lynų, naudojamų Jungtinės Karalystės laivuose, žvejojančiuose europines jūrines lydekas Gran Solyje, mokslinius tyrimus[17].

Kalbant apie indėlį į **aplinkos apsaugą** Vidužemio ir Juodojoje jūrose, įvairios valstybės narės taiko draudimą žvejoti dugniniais tralais ir gilinti dugną saugomose jūrų teritorijose, o pasitelkus 10 ribojamos žvejybos rajonų, kuriuos nustatė GFCM, Vidužemio ir Juodojoje jūrose saugomas didesnis kaip 1,75 mln. km^2 jūrų buveinių plotas. Vidužemio jūroje saugoma apie 31 000 km^2 bentoso jūrų buveinių, kurias papildo vienas didelis giliavandenis ribojamos žvejybos rajonas, sudarantis apie 60 proc. viso Vidužemio jūros dugno, kuriame, siekiant apsaugoti giliavandenes bentoso buveines, draudžiama naudoti laivo velkamas dragas ir tralus visuose vandenyse, gilesniuose nei 1 000 metrų. Siekiant apsaugoti giliavandenes bentoso buveines, visuose vandenyse, gilesniuose nei 1 000 metrų, draudžiama naudoti tralus.

[16] Rezoliucija GFCM/46/2023/4.

[17] Projektas „MedBycatch“.

Šiuo metu tęsiamas darbas siekiant nustatyti naujus ribojamos žvejybos rajonus, taip pat giliavandenio ribojamos žvejybos rajono gylio ribą ateityje nustatyti iki 800 m, remiantis GFCM bandomojo projekto rezultatais. Kartu dedamos pastangos kurti nuoseklius ir veiksmingus saugomų jūrų teritorijų tinklus, o GFCM pradėjo vidaus vertinimą, siekdama įgyvendinti JT konvenciją dėl jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus naudojimo nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiuose rajonuose (BBNJ).

2.3. Kiti įgyvendinimo klausimai

2.3.1. Įgyvendinimo taisyklės

Be regioninio įgyvendinimo, Reglamentu taip pat suteikiami tam tikri įgyvendinimo įgaliojimai Komisijai nustatyti tam tikrų elementų, kurie yra svarbūs arba būtini[18] selektyvumo standartams išlaikyti, ypatumus.

Tokios išsamios taisyklės dar rengiamos ir yra svarbios siekiant užtikrinti vienodas Reglamento įgyvendinimo sąlygas valstybėse narėse ir nuoseklią bei veiksmingą kontrolę. Jos susijusios su įtaisų, naudojamų siekiant išvengti jauniklių laimikio, specifikacijomis ir kai kurių įtaisų, naudojamų siekiant užkirsti kelią velkamųjų žvejybos įrankių nusidėvėjimui, specifikacijomis.

Jomis siekiama atkurti kai kurias anksčiau taikytas sąlygas, kurios yra būtinos efektyviam Reglamento įgyvendinimui. Kad būtų galima remtis naujausiomis mokslinėmis rekomendacijomis ir po techninių diskusijų su valstybėmis narėmis, dėl tam tikrų šių elementų konsultuotasi su ŽMTEK ir 2024 m. kovo mėn. jis pateikė rekomendacijas[19].

Šiuo metu vyksta konsultacijos su valstybėmis narėmis, kad įgyvendinimo reglamento projektas būtų nedelsiant pateiktas Žuvininkystės ir akvakultūros komitetui.

2.3.2. Specializuotoji žvejyba

Kitas svarbus Reglamento įgyvendinimo aspektas – tam tikrų rūšių atžvilgiu tiksliau apibrėžti terminą „specializuotoji žvejyba“, kaip nustatyta Reglamento 6 straipsnio 3 punkte ir 27 straipsnio 7 dalyje: „*žvejybos pastangos, siekiant tikslingai žvejoti konkrečios rūšies arba kelių konkrečių rūšių gyvūnus, kurios gali būti išsamiau apibrėžtos regioniniu lygmeniu <...> priimtuose deleguotuose aktuose*“.

Tai aktualu daugeliui žvejybos rūšių, tačiau ne visoms. Kai kurių rūšių žvejybos standartai yra aiškūs ir nėra rizikos, kad dėl įgyvendinimo praktikos sumažėtų selektyvumo standartai, pavyzdžiui, naudojant rūšiuojamąsias grotas ar bet kokį kitą selektyvumo didinimo įtaisą. Reglamento 27 straipsnio 7 dalyje reikalaujama, kad valstybės narės, turinčios tiesioginių valdymo interesų atitinkamos žvejybos atžvilgiu, pirmą kartą ne vėliau kaip 2020 m. rugpjūčio 15 d. pateiktų bendras rekomendacijas dėl žvejybos, kurią vykdant netaikomi mažiausių tinklo akių dydžių naudojimo standartai ar kitos nuostatos[20].

Reglamente nustatytas pagrindinis tinklo akių dydis, kuris laikomas tinkamiausiu siekiant užtikrinti geriausius selektyvumo standartus, ir numatytos dvi galimybės nukrypti nuo to pagrindinio tinklo akių dydžio: valstybės narės gali nustatyti selektyvumo pakeitimus, laikydamosi (minimalių) tų pačių selektyvumo standartų, kokie nustatyti galiojančiuose teisės aktuose ir kuriuos yra įvertinęs ŽMTEK,

[18] Reglamento 8 straipsnio 5 dalis ir 24 straipsnio 1 dalis.

[19] Žuvininkystės mokslo, technikos ir ekonomikos komiteto (ŽMTEK) 75-ojo plenarinio posėdžio ataskaita (STECF-PLEN-24-01).

[20] Reglamento 27 straipsnis.

arba, jei laikomasi Reglamente nustatytų sąlygų ir laimikio sudėties, nustatyti konkretaus dydžio akių tinklus (paprastai selektyvumo įtaisus), kurie gali būti naudojami vykdant tam tikrų rūšių žvejybą.

Valstybių narių regioninės grupės dirbo šiuo klausimu ir Komisija kelis kartus konsultavosi su ŽMTEK, kad padėtų nacionalinėms valdžios institucijoms daryti pažangą, ir po to, kai keturios valstybių narių regioninės grupės pateikė bendras rekomendacijas. Tačiau iki šiol nėra jokių mokslo patvirtintų ir teisės aktais įtvirtintų priemonių.

Kitas aspektas, galintis turėti įtakos bendram tikslų pasiekimui, yra susijęs su tuo, kad beveik nė viename regione nenustatyta leidimų išdavimo tvarka, susijusi su konkretaus dydžio akių tinklais. Nesant leidimų išdavimo tvarkos, kuria būtų reglamentuojamas konkretaus dydžio akių tinklų naudojimas, visiems žvejybos laivams paprastai leidžiama bet kuriuo metu naudoti bet kokio dydžio akių tinklus.

Šios temos gali turėti reikšmingų pasekmių išteklių išsaugojimui, todėl Komisija ragina valstybes nares spręsti šiuos klausimus regioninėse grupėse, o leidimų klausimą – nacionaliniu lygmeniu.

3. INOVACIJOS IR MOKSLINIAI TYRIMAI

Dabartinių problemų, darančių poveikį mūsų jūrų ekosistemoms, negalima išspręsti vien tradiciniais žvejybos įrankiais. Šiuo atžvilgiu labai svarbios yra inovacijos, tad Reglamentu suteikiamas tvirtas pagrindas šiems pokyčiams skatinti, nes juo valstybėms narėms suteikiama galimybė taikyti nukrypti leidžiančias nuostatas, kad būtų galima išbandyti naujas technologijas ir vėliau parengti taikytinas priemones pagal regionalizavimo principą.

Visų veiklos vykdytojų, plėtojančių veiklą jūrų aplinkoje, įsitraukimas ir dalyvavimas yra labai svarbus ir būtinas siekiant rezultatų. Konsultacijose dalyvavę suinteresuotieji subjektai (nuo valstybių narių iki patariamųjų tarybų, nevyriausybinių organizacijų ir kitų asociacijų) pabrėžė savo įsipareigojimą dalyvauti mokslinių tyrimų ir inovacijų diegimo veikloje.

Tokie projektai kaip CIBBRiNA (kuriuo siekiama kuo labiau sumažinti poveikį pažeidžiamoms rūšims), „Jūrų švyturys“[21] (kurio tikslas – sukurti ir išbandyti naujoviškas priemones ir metodus, kad būtų galima geriau stebėti svarbias rūšis ir sumažinti priegaudos riziką) ir „DecarbonyT“[22] (kurį įgyvendinant vertinamas optimizuotų tralų naudojimas Vidužemio ir Juodojoje jūrose, siekiant sumažinti kuro suvartojimą) yra geri visos Europos projektų, kuriuose dalyvauja mokslo įstaigos, žvejybos organizacijos ir suinteresuotieji subjektai, pavyzdžiai.

Šie projektai parodys, kaip patobulinti dabartinius žvejybos būdus (nuo žvejybos įrankių keitimo iki tam tikrame rajone ir tam tikru laikotarpiu taikomų priemonių), siekiant kuo labiau sumažinti žvejybos veiklos poveikį aplinkai. Projektų rezultatai bus matomi kitu ataskaitiniu laikotarpiu.

3.1. ŽMTEK darbas

Nuo tada, kai buvo priimtas Reglamentas, ŽMTEK, pasitelkdamas specialią ekspertų darbo grupę, kasmet susitinka aptarti ir įvertinti techninių priemonių įgyvendinimą bei pateikti rekomendacijų, kad būtų sukurta geresniam įgyvendinimui skirta mokslo bazė.

Atsižvelgiant į ŽMTEK rekomendacijas, šioje srityje toliau buvo tobulinami selektyvumo rodikliai (žr. 2.1 skyrių), kartu tiriant dabartinio ir optimalaus selektyvumo, kuriuo užtikrinamas didžiausias galimas

[21] https://marinebeacon.eu/.

[22] https://decarbonyt.eu/.

tausios žvejybos laimikis, neatitikimą. 2021 m.[23] ŽMTEK įvertino atitinkamų rūšių[24] populiacijos selektyvumą pagal amžių ir palygino jį su optimaliu selektyvumu (t. y. tokiu, dėl kurio ilgainiui gaunamas didžiausias laimikis). 2022 m.[25] ŽMTEK daugiausia dėmesio skyrė tų rūšių populiacijos selektyvumo pagal ilgį vertinimui, kad galėtų jį susieti su faktiniu žvejybos įrankių selektyvumu pagal dydį ir pasiūlyti optimizavimo sprendimų.

Šiuo metu ŽMTEK rengia šiuos optimizavimo sprendimus, nes būtina nustatyti, kokie pakeitimai būtų būtini (ir įmanomi), kad būtų pasiektas šis didžiausias laimikis. Pagal ateinančiais metais taikytiną metodą reikėtų nustatyti, kokių veiksmų reikia imtis, kad būtų galima atlikti įmanomų žvejybos būdų ir (arba) modelių pokyčių bioekonominį vertinimą ir kokios galėtų būti jų pasekmės (socialinės ir ekonominės pasekmės – laimikio pokyčiai, laimikio vertė – ir aplinkosauginės pasekmės).

3.2. ICES rekomendacijos dėl naujoviškų žvejybos įrankių

Komisijos prašymu 2023 m. ICES atnaujino savo 2020 m. naujoviškų žvejybos įrankių katalogą[26] ir pateikė naujoviškų žvejybos įrankių naudojimo ES pramonėje lygio vertinimą (pagal jūrų baseinus ir žvejybos rūšis). Kalbant apie neįdiegtas inovacijas, buvo nustatyti pagrindiniai veiksniai, kurie trukdė jas taikyti, taip pat išanalizuoti socialiniai ir ekonominiai kompromisai ir pasiūlyti būdai, kaip palengvinti jų diegimą. Šiose rekomendacijose[27] pateikiamos labai svarbios išvados, visų pirma susijusios su naudojimu pramonėje. Pavyzdžiui, kalbant apie trečdalį pristatytų naujoviškų technologijų, žvejybos įrankiams reikia nedaug investicijų ir jie duoda teigiamą investicijų grąžą, taigi yra ekonomiškai perspektyvūs.

Siekdama įvertinti kliūtis ir galimybes sistemingai naudoti naujoviškus žvejybos įrankius, ICES taikė PESTAT[28] sistemą ir nagrinėjo:

- **p**olitinius veiksnius: žvejų paramos politikos kryptims ir suvokiamo jų teisėtumo lygį, taisykles „iš viršaus į apačią“, vienodų sąlygų nebuvimą, kai žvejybos įrankiai naudojami savanoriškai;
- **e**konominius veiksnius: žvejybos įrankių įsigijimo kainą, galimybę panaudoti kapitalą investicijoms, einamųjų išlaidų ir pajamų pokytį, pirmenybę trumpalaikei, o ne ilgalaikei naudai, gaunamai naudojant naujus žvejybos įrankius, dotacijų ar subsidijų buvimą, finansinį atsparumą;
- **s**ocialinius veiksnius: nenorą keistis, kitų subjektų naudojimąsi žvejybos įrankiais, informavimo apie naujus žvejybos įrankius veiksmingumą, demotyvaciją dėl politikos pokyčių, skirtingą žvejų ir kitų suinteresuotųjų subjektų problemos supratimą (pavyzdžiui, išmetimo į jūrą, dugninio tralo poveikio), dalyvavimą priimant sprendimus, žvejų ir kitų suinteresuotųjų subjektų (pavyzdžiui, politikos formuotojų ar mokslininkų) tarpusavio pasitikėjimą;
- **t**echnologinius veiksnius: technines žinias, tai, kad žvejybos įrankius sunku naudoti arba tam reikia specialių žinių ar mokymų, tai, kad žvejybos įrankiams sukonfigūruoti ir suderinti, kad jie veiktų efektyviai, reikia laiko, žvejybos įrankio pritaikomumo skirtingoms laivo konstrukcijoms mastą;
- **a**plinkos veiksnius: kuro suvartojimo mažinimą, nepageidaujamos žuvų priegaudos mažinimą, nepageidaujamo kitų rūšių jūrų gyvūnų (bentoso, jūrų žinduolių, jūrų paukščių) laimikio mažinimą, mažesnį poveikį jūros dugnui;

[23] STECF-21-07.

[24] Reglamento XIV priede išvardytos rūšys.

[25] STECF-22-19.

[26] https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/InnovativeFishingGear.aspx.

[27] https://www.ices.dk/news-and-events/news-archive/news/Pages/InnovativeGear.aspx.

[28] Politinis, ekonominis, socialinis, technologinis, aplinkos ir teisinis (veiksniai).

- **t**eisinius veiksnius: tai, kad žvejybos įrankių šiuo metu neleidžiama naudoti (pavyzdžiui, jie išbandomi pagal nukrypti leidžiančią nuostatą, regioninius apribojimus), reikalavimus laikytis minimalių žvejybos įrankių teisinių standartų ir tinkamą vykdymo užtikrinimą.

Nors ICES rekomendacijose pateikiama svarbių nuorodų, akivaizdu, kad dar reikia išsiaiškinti, kokiu mastu pramonė iš tikrųjų diegs šias priemones. Atsakymuose į konsultacijų klausimus **valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai nurodė, kad sunku diegti naujoviškas technologijas**. Nors sutinka, kad regionalizavimas yra labai svarbus šiam tikslui ir kad jam teikiama pirmenybė, palyginti su savanoriškais metodais, jie mano, kad perėjimas prie naujų žvejybos įrankių naudojimo vis dar yra pernelyg ilgas ir sudėtingas. Taikant regionalizavimo principą, žvejybos įrankiui patvirtinti reikia vidutiniškai dvejų metų, įskaitant derybų su regioninėmis grupėmis procesą, ŽMTEK konsultacijas ir patvirtinimo procesą.

3.3. Žvejyba moksliniais tikslais

Reglamento 25 straipsnyje numatyta galimybė valstybėms narėms leisti nukrypti nuo taisyklių vykdant mokslinę žvejybą. Šiuo straipsniu siekiama skatinti veiklos vykdytojus dalyvauti moksliniuose tyrimuose. Nors Reglamente yra kitų straipsnių[29], kurie gali būti naudojami naujoviškiems sprendimams diegti, dažniausiai taikomas 25 straipsnis.

Mokslinius tyrimus organizuoja, vykdo ir užbaigia valstybių narių mokslo įstaiga. Per pastaruosius trejus metus valstybių narių moksliniuose tyrimuose vis dažniau dalyvavo komerciniai laivai, o 2023 m. liepos 6 d. Komisija surengė techninį susitikimą su valstybėmis narėmis, kad padidintų skaidrumą tarp valstybių narių ir primintų joms jų pareigą apie tyrimus pranešti Komisijai.

Daugumoje projektų, apie kuriuos pranešta, tiriami alternatyvūs metodai, kuriais siekiama kuo labiau sumažinti jauniklių laimikį, ir siekiama rasti sprendimus, kaip sušvelninti poveikį pažeidžiamoms rūšims arba sumažinti neigiamą poveikį aplinkai.

Nors 25 straipsnis yra teigiama paskata skatinti mokslinius tyrimus ir išbandyti naujoviškas technologijas, nukrypstant nuo Reglamente nustatytų techninių reikalavimų, valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai pažymėjo, kad kituose BŽP reglamentuose tokių galimybių nėra, o tai kai kuriais atvejais gali apsunkinti galimybes ir dėl to gali būti atidėtas pakeitimų diegimas. Pavyzdžiui, jie pažymi, kad mokslinių tyrimų tikslais neįmanoma numatyti nukrypti leidžiančių nuostatų dėl leidimo sužvejoti, laikyti laive arba iškrauti mažesnius nei mažiausio išteklių išsaugojimą užtikrinančio orientacinio dydžio paprastuosius vilkešerius, net jei to pageidaujama vykdant stebėsenos programas.

Be to, valstybės narės, patariamosios tarybos ir suinteresuotieji subjektai atkreipė dėmesį į sudėtingą procesą, kuris turi būti vykdomas nuo to momento, kai kuriama nauja žvejybos įrankių technika ar technologija, iki jos galutinio patvirtinimo teisės aktais.

3.4. Išlaidos inovacijoms

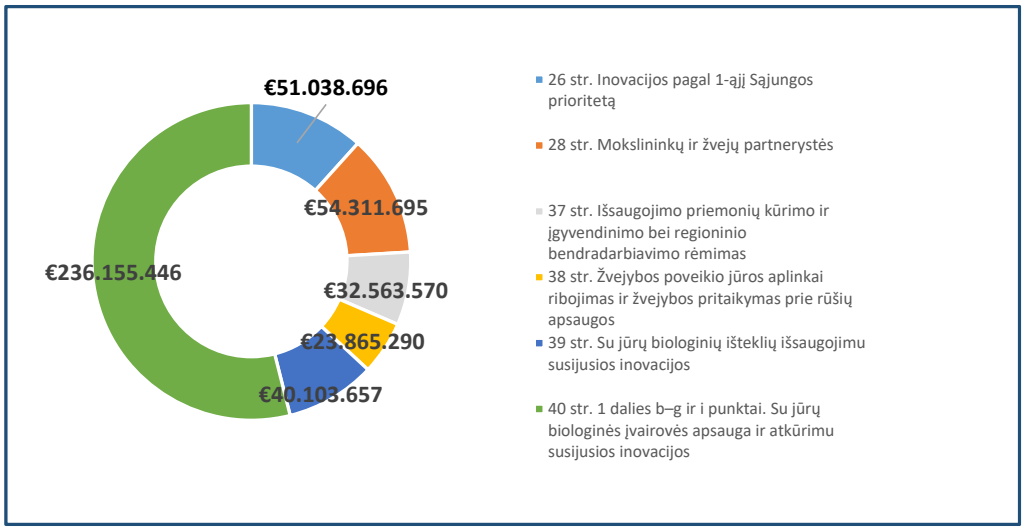
Nors 25 straipsnyje išdėstyta, kaip Reglamentu gali būti skatinamas dalyvavimas moksliniuose tyrimuose, ES lėšų naudojimas suteikia platesnę perspektyvą projektams, kuriuose dalyvauja komerciniai laivai, neapsiribojant nuo techninių priemonių nukrypti leidžiančia nuostata. Jis veikiau susijęs su priemonių, kurias valstybės narės įgyvendina siekdamos BŽP tikslų, įvairove ir jo vaidmeniu remiant aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimą.

[29] 20 straipsnis („Naujoviški žvejybos įrankiai“), 23 straipsnis („Laimikio ir į jūrą išmetamų kiekių išsamios dokumentacijos bandomieji projektai“).

Šiuo metu pagal Reglamentą vykdomi bandymų moksliniai tyrimai ir inovacijos finansiškai remiami iš Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo (EJRŽAF), o anksčiau buvo remiami iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF). Šie fondai apima įvairias galimybes teikti finansinę paramą inovacijoms žvejybos sektoriuje skatinti, įgyvendinant inovacijų projektus, remti mokslininkų ir žvejų partnerystes, remiant išsaugojimo priemonių rengimą ir įgyvendinimą bei regioninį bendradarbiavimą, taip pat sumažinti žvejybos poveikį jūrų aplinkai ir prisidėti prie aplinkos apsaugos teisės aktų įgyvendinimo (įskaitant „Natura 2000“ teritorijas).

Šių projektų rezultatais bus siekiama pasiūlyti naujų ir naujoviškų sprendimų, kaip žvejybos veikla galėtų kuo labiau sumažinti poveikį aplinkai.

Kalbant apie EJRŽF programavimo laikotarpį (2014–2020 m.), su žvejyba susijusioms inovacijų priemonėms iš viso skirta 438 038 353 EUR, t. y. 7,87 proc. visų EJRŽF įsipareigojimų, ir jie paskirstyti taip:

Iš viso EJRŽF lėšomis finansiškai remiami 5 592 projektai, kuriuose dalyvavo beveik 2 000 laivų.

Priemonė (straipsnis)	**Veiksmų skaičius**	**Pagal straipsnį finansuojamų laivų skaičius**	**EJRŽF įsipareigojimai (EUR)**
26 straipsnis. Inovacijos	336	130	51 038 696
28 straipsnis. Partnerystės	200	128	54 311 695
37 straipsnis. Išsaugojimo priemonės ir regioninis bendradarbiavimas	373	1	32 563 570
38 straipsnis. Jūros aplinka, rūšių apsauga	1 774	1 545	23 865 290
39 straipsnis. Su išsaugojimu susijusios inovacijos	195	66	40 103 657
40 straipsnio 1 dalies b–g ir i punktai. Jūrų biologinės įvairovės apsauga ir atkūrimas	2 714	38	236 155 446
Iš viso:	**5 592**	–	**438 038 353**

Siekdamas padėti rengti šią ataskaitą, FAMENET taip pat parengė informacijos suvestines, kuriose pateikti kai kurie kuriamų ir tiesiogiai su Reglamento tikslais susijusių inovacijų pavyzdžiai[30].

2021–2027 m. laikotarpiui priimtos naujos valstybių narių EJRŽAF programos[31] suteikia daug galimybių remti įvairių rūšių veiksmus, kuriais siekiama mokslinių tyrimų ir inovacijų, ir galėtų padėti įgyvendinti šį reglamentą. Todėl Komisija ragina valstybes nares dėti daugiau pastangų šioje srityje.

Papildydamos konkrečiai žvejybai skirtas priemones, valstybės narės taip pat apsvarstė kitas finansavimo galimybes. Pagal bendrąją mokslinių tyrimų programą **„Europos horizontas“** (2021–2027 m.) remiami tausiosios žvejybos ir akvakultūros mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmai. Tai apima, pavyzdžiui, skaitmeninę pertvarką, kuria remiamas žvejybos tikrinimas ir kontrolė, siekiant sumažinti žvejybos įrankių poveikį aplinkai, kuo labiau sumažinti klimato poveikį žvejybai ir suprasti bei sumažinti saugomų rūšių priegaudą.

Ankstesnė 2014–2020 m. ES mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programa „Horizontas 2020“ padėjo gerinti tausiąją žvejybą. Iš tiesų, 2024 m. sausio 29 d. priimtame galutiniame programos „Horizontas 2020“ vertinime minima, kad fondas labai prisidėjo prie poveikio visuomenei daugelyje sričių, o tai rodo jo didelę įtaką ir veiksmingumą, be kita ko, tausiajai žvejybai, tobulinant žvejybos metodus ir mažinant į jūrą išmetamą žuvų kiekį, taip prisidedant prie tvaresnės žvejybos praktikos, derinant ekonominius interesus ir aplinkos išsaugojimą.

Galiausiai pagal ES misiją **„Mūsų vandenyno ir kitų vandenų atkūrimas iki 2030 m.“**[32] remiami mokslinių tyrimų ir inovacijų veiksmai, pavyzdžiui, susiję su pažangiais ir mažo poveikio aplinkai žvejybos įrankiais, efektyviai energiją vartojančiais smulkiosios žvejybos laivynais. Pagal netrukus priimsimą 2024 m. misijos darbo programą bus toliau remiama *in situ* demonstracinė veikla, kuria siekiama suderinti žvejybą ir jūrų apsaugą.

4. IŠVADOS

Siekdamos Reglamento tikslų, valstybės narės pabrėžė, kad priima nacionalines priemones, sektoriaus atstovai nurodė, kad vis dažniau naudojamasi savanoriškomis priemonėmis, o kai kurie suinteresuotieji subjektai pabrėžė, kad reikia išlaikyti platų užmojį.

Pažanga siekiant Reglamento tikslų nepriklauso ir neturėtų priklausyti tik nuo antrinės teisės aktų priėmimo. Vis dar labai svarbu gilinti žinias ir jomis dalytis, užtikrinti suinteresuotųjų subjektų įsipareigojimą ir dalyvavimą bei vykdyti savanoriškas iniciatyvas, taip papildant bendrų taisyklių priėmimą pagal regionalizavimo principą. Be to, kintančios ir sudėtingos žvejybos veiklos klausimas turi būti sprendžiamas dinamiškai, todėl būtina nuolat diskutuoti ir apsvarstyti tinkamiausias priemones.

Inovacijos yra labai svarbios ne tik įgyvendinant Reglamento tikslus, bet ir siekiant, kad ES žvejybos sektorius būtų atsparus bei konkurencingas ir Europos vartotojams būtų tiekiami aukščiausios kokybės jūrų gėrybių produktai.

Kad būtų pasiekti Reglamento tikslai, valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai **investuoja į naujų technologijų kūrimą**. Nors pastebimesnių rezultatų dar tikimasi artimiausiu laikotarpiu, Komisija, valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai turėtų toliau bendradarbiauti, kad rastų veiksmingiausius

[30] Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo remtos žuvininkystės inovacijos 2014–2020 m. Europos Komisija (europa.eu)

[31] 2021–2027 m. EJRŽAF programos. Europos Komisija (europa.eu).

[32] Misijos „Vandenynas ir kiti vandenys“ paslaugų portalas |Moksliniai tyrimai ir inovacijos (europa.eu).

būdus, kaip toliau įgyvendinti ir remti mokslinius tyrimus, susijusius su žvejybos įrankiais ir inovacijomis, taip pat jų diegimu ir faktiniu naudojimu vietoje.

I PRIEDĖLIS. TRUMPA KONSULTACIJŲ APŽVALGA

1. Konsultacijų strategija.

Konsultacijų tikslas buvo surinkti atitinkamų suinteresuotųjų subjektų nuomonę įgyvendinant Reglamentą (ES) 2019/1241 pagal 31 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Siekiant užtikrinti visapusišką grįžtamąją informaciją, konsultacijas su valstybėmis narėmis ir patariamosiomis tarybomis papildė tikslinės konsultacijos internetu.

2. Duomenų tvarkymo metodika ir priemonės.

Atsižvelgiant į suinteresuotųjų subjektų, su kuriais konsultuotasi, tipologiją, taikyta skirtinga metodika.
Valstybės narės yra institucijos, atsakingos už Reglamento įgyvendinimą ir vykdymo užtikrinimą. Todėl buvo išsiųstas specialus klausimynas[33].
Be to, atsižvelgiant į specifinį patariamųjų tarybų vaidmenį per regionalizavimo procesą ir jų kaip pagrindinių pagal BŽP atstovaujančių organų vaidmenį, buvo išsiųstas specialus klausimynas[34].
Konsultacijos internetu vyko naudojantis platforma „EUSurvey“[35]. Šiuo atveju informacija buvo skelbiama MARE GD interneto svetainėje, naujienlaiškyje ir MARE GD socialiniuose tinkluose, pavyzdžiui, tinkle „Twitter“.
Visais trimis atvejais konsultacijos pradėtos 2023 m. spalio 2 d. ir truko iki 2023 m. lapkričio 24 d.
Visais trimis atvejais buvo numatyta galimybė įtraukti patvirtinamuosius dokumentus.

3. Rezultatai.

Atsakymus pateikė 18 valstybių narių, 5 patariamosios tarybos ir 10 kitų organizacijų (per konsultacijas internetu).
Atsižvelgiant į ataskaitos tikslą, gauti atsakymai buvo apibendrinti ir, kiek įmanoma, jų esminiai aspektai įtraukti į pačią ataskaitą. Atsižvelgiant į tai, kad valstybėms narėms ir patariamosioms taryboms išsiųstuose raštuose tai nebuvo konkrečiai nurodyta, atskiri atsakymai nepateikiami.
Valstybių narių ir patariamųjų tarybų atsakymai pateikiami konkrečiai nurodant „VN“ / „PT“. Kai pastabos pateiktos per tikslines konsultacijas internetu, laikoma, kad jos gautos iš „suinteresuotųjų subjektų“.

[33] 2023 m. spalio 2 d. valstybėms narėms išsiųstas raštas (ARES (2023)6664125).

[34] 2023 m. spalio 2 d. patariamosioms taryboms išsiųstas raštas (ARES(2023)6664226).

[35] https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/consultations/targeted-stakeholder-consultation-technical-measures-regulation-fisheries-2023_lt.